

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ
ΘΕΜΑΤΩΝ

Μαρούσι, 29-10-2025

Αρ. Πρωτ. 137448 /ΥΣ

Ταχ. Δ/ση : Α. Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη : 151 80 ΜΑΡΟΥΣΙ
E-mail : gnk2@minedu.gov.gr
Τηλέφωνο : 210 3443137
ΔΒ

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού
Ελέγχου
Τμήμα Αναφορών

ΚΟΙΝ.: Βουλευτή κ.
- Γεώργιο Καρασμάνη
(Δια της Βουλής των Ελλήνων)

ΘΕΜΑ: «Απάντηση στην Αναφορά με αρ. πρωτ. 2831/27-8-2025»

Σε απάντηση του ανωτέρω Μέσου Κοινοβουλευτικού Ελέγχου, κάνουμε γνωστά τα ακόλουθα:

Στη με αριθμ. 94236/ΓΔ4/29-07-2021 (Β'3567) Υπουργική Απόφαση «Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών για τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων όλων των τύπων σχολικών μονάδων, Νηπιαγωγείων, Δημοτικών και των Γυμνασίων», ορίζεται το Πρόγραμμα Σπουδών της διδακτικής ενότητας με τίτλο «Εργαστήρια Δεξιοτήτων» όλων των τύπων σχολικών μονάδων, Νηπιαγωγείων, Δημοτικών και των Γυμνασίων.

Σκοπός των «Εργαστηρίων δεξιοτήτων» είναι η ενίσχυση της καλλιέργειας ήπιων δεξιοτήτων, δεξιοτήτων ζωής και δεξιοτήτων τεχνολογίας και επιστήμης στις μαθήτριες και στους μαθητές. Στους επιμέρους στόχους των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων είναι η μάθηση μέσω ομαδοσυνεργατικής, δημιουργικής και κριτικά αναστοχαζόμενης διδακτικής μεθοδολογίας, η ενίσχυση των δεξιοτήτων ζωής, διαμεσολάβησης και υπευθυνότητας, η ενίσχυση των δεξιοτήτων ψηφιακής μάθησης, τεχνολογίας και προγραμματιστικής σκέψης.

Το πρόγραμμα και το εκπαιδευτικό υλικό των «Εργαστηρίων Δεξιοτήτων» ομαδοποιείται σε τέσσερις (4) Θεματικές Ενότητες. Οι Θεματικές Ενότητες προκύπτουν από τους Παγκόσμιους Δείκτες Αειφόρου Ανάπτυξης (περιβάλλον, ευζην, ασφάλεια, κοινωνία των πολιτών, σύγχρονη τεχνολογία και επιχειρηματικότητα). Στη θεματική ενότητα τέσσερα (4) «ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ -Δημιουργική Σκέψη και Πρωτοβουλία» για τις Β', Γ' & Στ' τάξεις του δημοτικού σχολείου εφαρμόζεται η υποενότητα δύο (2): «Επιχειρηματικότητα - Αγωγή Σταδιοδρομίας- Γνωριμία με επαγγέλματα». Ενδεικτικές δραστηριότητες: κατασκευές, παρουσιάσεις, παιχνίδια, δημιουργία παιχνιδιών, θεατρικό παιχνίδι, οργάνωση έρευνας ή συνέντευξης, συμμετοχή στο εκπαιδευτικό ραδιόφωνο ή στην εκπαιδευτική τηλεόραση, εργαστηριακή δημιουργία εικονικής επιχείρησης, γνωριμία και συνέντευξη κάποιου επαγγελματία ή προσωπικότητας και διοργάνωση εκδηλώσεων.

Με την υπ. αριθ. 130372/ΓΔ4/01-11-2024 (Β'6048) Υπουργική Απόφαση «Πρόγραμμα Σπουδών «Δράσεις Ενεργού Πολίτη» του Νηπιαγωγείου, του Δημοτικού, του Γυμνασίου και του Λυκείου» εφαρμόζεται στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα από το σχολικό έτος 2024-

25 το Πρόγραμμα Σπουδών (ΠΣ) «Δράσεις Ενεργού Πολίτη» το οποίο προωθεί μια ολιστική προσέγγιση, ενσωματώνοντας τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) και καλλιεργώντας στους μαθητές και τις μαθήτριες τη δυνατότητα να αντιμετωπίζουν σύνθετα κοινωνικά, οικονομικά και περιβαλλοντικά ζητήματα. Σκοπός του ΠΣ είναι να προετοιμάσει πολίτες με δεξιότητες κριτικής σκέψης, συνεργασίας και κοινωνικής υπευθυνότητας οι οποίοι συμβάλουν ενεργά στη δημιουργία μιας βιώσιμης κοινωνίας, βασισμένης στην αειφορία, την κοινωνική δικαιοσύνη και την περιβαλλοντική προστασία. Απευθύνεται σε μαθητές και μαθήτριες τεσσάρων (4) ηλικιακών επιπέδων: Νηπιαγωγείο έως Γ΄ τάξη του Δημοτικού, Δ΄ έως ΣΤ΄ τάξη του Δημοτικού, Γυμνάσιο και Λύκειο.

Οι δράσεις που περιλαμβάνονται στο Πρόγραμμα Σπουδών και όσες σχετικές σχεδιάζονται και υλοποιούνται από τους εκπαιδευτικούς σε συνεργασία με τους μαθητές και τις μαθήτριες, συμβάλλουν στη δημιουργία ενός σχολείου που ενσωματώνει την πολιτική/κοινωνική αυτενέργεια, τη συμμετοχικότητα και τη συμπερίληψη.

Το θεματικό πεδίο SDG8 «Αξιοπρεπής Εργασία και Οικονομική Ανάπτυξη», αφορά στο Νηπιαγωγείο και στις Α΄, Β΄, Γ΄, Δ΄, Ε΄, ΣΤ΄ τάξεις του Δημοτικού Σχολείου. Γενικό στόχο αποτελεί εκτός των άλλων η συμμετοχή σε πρωτοβουλίες που προάγουν τη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομική ανάπτυξη, αναλαμβάνοντας δράσεις για την ανάδειξη των προβλημάτων που απορρέουν από την ανεργία και υπερασπίζοντας το αναφαίρετο δικαίωμα σε πλήρη, παραγωγική απασχόληση και αξιοπρεπή εργασία για όλους/ες.

Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι το Ωρολόγιο Πρόγραμμα των μαθημάτων των Α΄, Β΄ και Γ΄ τάξεων του Ημερήσιου Γυμνασίου καθορίζεται με την υπό στοιχεία 98871/Δ2/11-08-2025 Υ.Α. (Β΄ 4416) με θέμα: «Τροποποίηση της υπό στοιχεία 94207/Δ2/29-07-2021 Υ.Α. με θέμα: “Ωρολόγιο Πρόγραμμα των μαθημάτων των Α΄, Β΄ και Γ΄ τάξεων του Ημερησίου Γυμνασίου” (Β΄ 3791, διόρθ. σφάλ. Β΄ 4064)». Το Ωρολόγιο Πρόγραμμα των μαθημάτων των Α΄, Β΄ και Γ΄ τάξεων του Εσπερινού Γυμνασίου καθορίζεται με την υπό στοιχεία 102777/Δ2/27-08-2025 Υ.Α. (Β΄ 4643) με θέμα: «Τροποποίηση της υπό στοιχεία 94214/Δ2/29-07-2021 Υ.Α. με θέμα: “Ωρολόγιο Πρόγραμμα των μαθημάτων των Α΄, Β΄ και Γ΄ τάξεων του Εσπερινού Γυμνασίου” (Β΄ 3791, Διόρθωση Σφάλματος Β΄ 4064)». Το Ωρολόγιο Πρόγραμμα των μαθημάτων των Α΄, Β΄ και Γ΄ τάξεων του Ημερήσιου Γενικού Λυκείου καθορίζεται με την υπό στοιχεία 102977/Δ2/18-09-2023 Υ.Α. (Β΄ 5617) με θέμα: «Ωρολόγιο Πρόγραμμα των μαθημάτων των Α΄, Β΄ και Γ΄ τάξεων του Ημερήσιου Γενικού Λυκείου». Τέλος, το Ωρολόγιο Πρόγραμμα των μαθημάτων των Α΄, Β΄ και Γ΄ τάξεων του Εσπερινού Γενικού Λυκείου καθορίζεται με την υπό στοιχεία 102981/Δ2/18-09-2023 Υ.Α. (Β΄ 5616) με θέμα: «Ωρολόγιο Πρόγραμμα των μαθημάτων των Α΄, Β΄ και Γ΄ τάξεων του Εσπερινού Γενικού Λυκείου».

Επιπροσθέτως, ως προς το θέμα της ενίσχυσης του οικονομικού εγγραμματισμού στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και γενικότερα στο εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας, σύμφωνα με το με αρ. πρωτ. 12542/02-9-2025 έγγραφο του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ) επισημαίνονται τα ακόλουθα:

Α. Η ΥΑ υπ’ αριθ. 98871/Δ2/2025 (ΦΕΚ Β΄ 4416/18-08-2025) τροποποίησε την υπό στοιχεία 94207/Δ2/29-07-2021 ΥΑ με θέμα «Ωρολόγιο Πρόγραμμα των μαθημάτων των Α΄, Β΄ και Γ΄ τάξεων του Ημερησίου Γυμνασίου» (ΦΕΚ Β΄ 3791, διόρθ. σφάλ. Β΄ 4064) ως προς τις ώρες του ωρολογίου προγράμματος των μαθημάτων της Γ΄ τάξης του Ημερησίου Γυμνασίου. Βάσει αυτής προστίθεται μία επιπλέον ώρα, εβδομαδιαίως, με την εισαγωγή του Διδακτικού Αντικείμενου/Μαθήματος «Οικονομικά», μετά το Διδακτικό Αντικείμενο/Μάθημα «Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή».

Β. Η ΥΑ υπ’ αριθ. 98917/Δ2/2025 (ΦΕΚ Β΄ 4416/18-08-2025) τροποποίησε την υπό στοιχεία 106696/Δ2/18-08-2020 ΥΑ με θέμα «Ωρολόγιο Πρόγραμμα των μαθημάτων των Α΄, Β΄ και Γ΄ τάξεων Καλλιτεχνικού Γυμνασίου και των Α΄, Β΄ και Γ΄ τάξεων Γενικού Καλλιτεχνικού Λυκείου» (ΦΕΚ Β΄ 3523) ως προς τα Μαθήματα Γενικής Παιδείας του υποκεφ. Α του Κεφ. Ι του ωρολογίου προγράμματος των μαθημάτων της Γ΄ τάξης του Καλλιτεχνικού Γυμνασίου. Βάσει αυτής εισάγεται το Διδακτικό Αντικείμενο/Μάθημα «Οικονομικά», μετά το

Διδακτικό Αντικείμενο/Μάθημα «Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή», όπου το πρώτο θα διδάσκεται στο Β΄ τετράμηνο για μία (1) ώρα εβδομαδιαίως και το δεύτερο θα διδάσκεται για μία (1) ώρα, εβδομαδιαίως στο Α΄ τετράμηνο.

Γ. Η ΥΑ υπ' αριθ. 98903/Δ2/2025 (ΦΕΚ Β΄ 4416/18-08-2025) τροποποίησε την υπό στοιχεία 106689/Δ2/18-08-2020 ΥΑ με θέμα «Ωρολόγιο Πρόγραμμα των μαθημάτων των Α΄, Β΄ και Γ΄ τάξεων Μουσικού Γυμνασίου και των Α΄, Β΄ και Γ΄ τάξεων Γενικού Μουσικού Λυκείου» (ΦΕΚ Β΄ 3523) ως προς τα Μαθήματα Γενικής Παιδείας του υποκεφ. Α του Κεφ. Ι του ωρολογίου προγράμματος των μαθημάτων της Γ΄ τάξης του Μουσικού Γυμνασίου. Βάσει αυτής εισάγεται το Διδακτικό Αντικείμενο/Μάθημα «Οικονομικά», μετά το Διδακτικό Αντικείμενο/Μάθημα «Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή», όπου το πρώτο θα διδάσκεται στο Β΄ τετράμηνο για μία (1) ώρα εβδομαδιαίως και το δεύτερο θα διδάσκεται για μία (1) ώρα, εβδομαδιαίως στο Α΄ τετράμηνο.

Δ. Η ΥΑ υπ' αριθ. 102777/2025 (ΦΕΚ Β΄ 4643/29-08-2025) τροποποίησε την υπό στοιχεία 94214/Δ2/29-07-2021 ΥΑ με θέμα «Ωρολόγιο Πρόγραμμα των μαθημάτων των Α΄, Β΄ και Γ΄ τάξεων του Εσπερινού Γυμνασίου» (Β΄ 3791, Διόρθωση Σφάλματος Β΄ 4064) ως προς το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων της Β΄ και της Γ΄ τάξης του Εσπερινού Γυμνασίου. Συγκεκριμένα εισάγεται: α) στη Β΄ τάξη μία (1) ώρα εβδομαδιαίως το Διδακτικό Αντικείμενο/Μάθημα «Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή» και β) στη Γ΄ τάξη, μετά το Διδακτικό Αντικείμενο/Μάθημα «Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή», για μία (1) ώρα, εβδομαδιαίως, το Διδακτικό Αντικείμενο/Μάθημα «Οικονομικά», με ταυτόχρονη απομείωση των ωρών του Διδακτικού Αντικειμένου/Μαθήματος «Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή» από τρεις (3) σε δύο (2) ώρες.

Ε. Από το σχολικό έτος 2021-22, έπειτα από σχετική εισήγηση του ΙΕΠ, στο υποχρεωτικό ωρολόγιο πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου, του Δημοτικού και του Γυμνασίου έχει ενταχθεί η καινοτόμος δράση «Εργαστήρια Δεξιοτήτων» (ΦΕΚ Β΄ 3567/04-08-2021). Στο πλαίσιο των «Εργαστηρίων Δεξιοτήτων» επιδιώκεται, μεταξύ άλλων, η καλλιέργεια δεξιοτήτων επιχειρηματικότητας (Πρωτοβουλία, Οργανωτική ικανότητα, Προγραμματισμός, Παραγωγικότητα, Αποτελεσματικότητα) μέσα από βιωματικές δραστηριότητες, οι οποίες έχουν ως στόχο την ενίσχυση του οικονομικού εγγραμματισμού των μαθητών/-τριών, τη δημιουργία φορολογικής συνείδησης, την προσέγγιση θεμάτων ηθικής στον χώρο της οικονομίας, την ανάπτυξη δεξιοτήτων οργάνωσης και προγραμματισμού, την ενίσχυση της νεανικής επιχειρηματικότητας μέσω της δημιουργίας εικονικών επιχειρήσεων κ.ά.

Το πρόγραμμα και το εκπαιδευτικό υλικό των «Εργαστηρίων Δεξιοτήτων» ομαδοποιείται σε τέσσερις Θεματικές Ενότητες. Η Θεματική Ενότητα με τίτλο «Δημιουργώ & Καινοτομώ – Δημιουργική σκέψη & Πρωτοβουλία» περιλαμβάνει την υποενότητα «Επιχειρηματικότητα - Αγωγή Σταδιοδρομίας - Γνωριμία με επαγγέλματα», στην οποία έχουν ενταχθεί προγράμματα οικονομικού εγγραμματισμού. Ο τρόπος κατανομής των προγραμμάτων των Θεματικών Ενότητων ανά τάξη διασφαλίζει ότι ο/η κάθε μαθητής/-τρια, με την ολοκλήρωση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, διδάσκεται έννοιες και δεξιότητες από όλες τις Θεματικές Ενότητες των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων και κατά συνέπεια θέματα που άπτονται του ευρύτερου χώρου της Οικονομίας.

Ενδεικτικά αναφέρονται τα παρακάτω προγράμματα των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων, που στοχεύουν στον οικονομικό εγγραμματισμό: «Στην τσέπη ... χαρτζιλίκι» (Β΄, Γ΄ Δημοτικού), «Χρηματοπιστωτικός Εγγραμματισμός» (Α΄-ΣΤ΄ Δημοτικού), «Καταναλώνω...» (Ε΄, ΣΤ΄ Δημοτικού), «Αλφαβητάρι Οικονομικών» (Ε΄, ΣΤ΄ Δημοτικού), «Πόσο δίκαιη είναι η σοκολάτα σου» (ΣΤ΄ Δημοτικού και Α΄- Γ΄ Γυμνασίου), «Μια διδακτική πρόταση για τη Διδασκαλία του Επιχειρείν στην Εκπαίδευση» (Α΄ - Γ΄ Γυμνασίου), «Έχω ένα Έργο να Φέρω σε Πέρας» (Α΄ - Γ΄ Γυμνασίου), «Company Junior» (Ε΄, ΣΤ΄ Δημοτικού και Α΄-Γ΄ Γυμνασίου), «Επιχειρηματικότητα. Γνωριμία με τα Επαγγέλματα!» (Ε΄, ΣΤ΄ Δημοτικού), «Ανακαλύπτοντας και Αναδεικνύοντας τα χαρακτηριστικά του Νέου Επιχειρηματία (Α΄-Γ΄ Γυμνασίου), «Δεξιότητες Ζωής - Αναπτύσσοντας Κοινωνικούς Επιχειρηματίες (Α΄ - Γ΄ Γυμνασίου), «Επιχειρώντας ... τοπικά» (ΣΤ΄ Δημοτικού), «Τα σχολικά βιβλία σε τροχιά κυκλικής οικονομίας» (ΣΤ΄ και Α΄- Γ΄ Γυμνασίου), «Δεξιότητες Ζωής - Αναπτύσσοντας Ενεργούς Πολίτες» (Α΄- Γ΄ Γυμνασίου).

ΣΤ. Επιπλέον, το ΙΕΠ έχει προβεί στην ανάπτυξη νέων Προγραμμάτων Σπουδών (ΠΣ) για όλα τα γνωστικά αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένων όλων των μαθημάτων των οικονομικών και κοινωνικών επιστημών (<https://www.iep.edu.gr/provoli-neon-programmaton-spoudon/>), ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες όλων των μαθητών/τριών, στη νέα κοινωνική πραγματικότητα και στα νέα δεδομένα των επιστημών για τη διδασκαλία, τη μάθηση, τα γνωστικά αντικείμενα και τις πρακτικές τους, όπως και την ανάπτυξη των δεξιοτήτων που είναι απαραίτητες στους πολίτες του 21ου αιώνα. Οι βασικοί οριζόντιοι προσανατολισμοί της συγγραφής του συνόλου των ΠΣ είναι να υποστηρίξουν τους/τις μαθητές/τριες προκειμένου να:

- αποκτήσουν δεξιότητες αναστοχαζόμενων ανθρώπων που μαθαίνουν πώς να μαθαίνουν, πώς να ερευνούν και πώς να γίνονται δημιουργικοί και αποτελεσματικοί,

- καλλιεργήσουν δεξιότητες με τις οποίες θα αξιοποιούν τις γνώσεις τους και θα παράγουν νέα γνώση,

- λαμβάνουν αποφάσεις που βασίζονται σε επιστημονικά δεδομένα,

- αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και να λειτουργούν αυτόνομα στη σχολική τάξη και στη ζωή τους,

- αποκτήσουν αυτοεκτίμηση, αυτοπεποίθηση, ενσυναίσθηση και ανθεκτικότητα, ώστε να είναι ικανοί να συνδέονται και να επικοινωνούν με τους άλλους,

- αναγνωρίσουν αξίες και να συνειδητοποιήσουν αρχές, ώστε να αποκτήσουν συνείδηση ευθύνης και να προετοιμαστούν ως ενεργοί πολίτες,

- συμμετέχουν σε δρώμενα και πρακτικές που παραπέμπουν στην ανάγκη ενεργοποίησης όλων για την αντιμετώπιση των μεγάλων προκλήσεων της εποχής που απασχολούν τις σύγχρονες κοινωνίες (κατασπατάληση φυσικών πόρων, μόλυνση, προσφυγιά, επιδημίες κ.ά).

Στα νέα ΠΣ, που στοχεύουν στην πραγμάτωση ενός αποτελεσματικού, καινοτόμου, δημιουργικού και αειφόρου σχολείου ανοικτού στην κοινωνία και στις νέες πολιτισμικές συνθήκες και επιστημονικές εξελίξεις, ενθαρρύνεται μεταξύ άλλων η διαθεματική προσέγγιση της γνώσης, η διασύνδεση δηλαδή διαφορετικών γνωστικών περιοχών από διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα ενισχύοντας με αυτόν τον τρόπο συσχετίσεις, συνθέσεις και γενικεύσεις που οδηγούν στην ολιστική αντιμετώπιση της γνώσης. Με την έννοια αυτή, θέματα που εντάσσονται στον ευρύτερο χώρο των οικονομικών επιστημών μπορούν να προσεγγιστούν στο πλαίσιο της διδασκαλίας διαφόρων μαθημάτων όπως, για παράδειγμα, των Μαθηματικών, της Ιστορίας, της Λογοτεχνίας, της Γεωγραφίας κ.ά. Επιπλέον, σε αρκετά Προγράμματα Σπουδών διακριτών γνωστικών αντικειμένων έχουν ενταχθεί σε σημαντικό βαθμό έννοιες και γνωστικές περιοχές, που ανήκουν στον ευρύτερο χώρο των οικονομικών επιστημών.

Ειδικότερα, στο Νηπιαγωγείο το νέο Πρόγραμμα Σπουδών (ΦΕΚ Β΄ 687/10-02-2023) περιλαμβάνει τη Θεματική Ενότητα «Κοινωνικές Επιστήμες» (βλ. Θεματικό Πεδίο: Παιδί, Εαυτός και Κοινωνία), η οποία εστιάζει σε έννοιες που αναφέρονται στον τρόπο με τον οποίο προσεγγίζουν τα παιδιά διάφορα κοινωνικά, πολιτισμικά και περιβαλλοντικά ζητήματα, διαμορφώνοντας το πλαίσιο για την ανάπτυξη ικανοτήτων που τους επιτρέπουν να προσαρμόζονται στις κοινωνικές καταστάσεις και να συμμετέχουν ενεργά σε αυτές. Η Θεματική Ενότητα «Κοινωνικές Επιστήμες» διαρθρώνεται σε τρεις υποενότητες, οι οποίες αλληλοσυμπληρώνονται: α) Ιστορία και Πολιτισμός, β) Σχέση με φυσικό και δομημένο περιβάλλον, γ) Κοινωνική και οικονομική ζωή. Η τρίτη υποενότητα στοχεύει στην κοινωνική συμμετοχή, δικαιώματα και υποχρεώσεις, στην αναγνώριση και κάλυψη αναγκών, στην ενημέρωση και πληροφόρηση για τη λήψη αποφάσεων σε σχέση με συναλλαγές. Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα της υποενότητας μεταξύ άλλων είναι τα εξής: η αναγνώριση των βιοτικών αναγκών του ατόμου και της οικογένειας, η διάκριση των πηγών από τις οποίες προέρχονται τα αγαθά, ο προσδιορισμός εννοιών με οικονομικό περιεχόμενο (παραγωγή, διανομή, κατανάλωση, προϋπολογισμός), η αντίληψη της οικονομικής και κοινωνικής αλληλεξάρτησης των ανθρώπων, η διάκριση διαφόρων ειδών εργασίας, η σύγκριση των προϊόντων βάσει των αναγκών που καλύπτουν και η περιγραφή των

παραγόντων που επηρεάζουν τις επιλογές τους ως καταναλωτές, η εκτίμηση της αξίας της αποταμίευσης κ.ά.

Στο Δημοτικό Σχολείο το νέο Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος «Μελέτη Περιβάλλοντος» (ΦΕΚ Β΄ 3023/08-05-2023) στις τέσσερις πρώτες τάξεις του Δημοτικού περιλαμβάνει στοιχεία από το φυσικό, επιστημονικό, τεχνολογικό, κοινωνικό, πολιτικό, πολιτισμικό και οικονομικό περιβάλλον. Συγκεκριμένα, στο Θεματικό Πεδίο «Επιχειρηματικότητα», περιλαμβάνονται ανά τάξη οι ακόλουθες θεματικές ενότητες: Α) Α΄ τάξη: Επιχειρηματικότητα Αγορές/διαχείριση πελατών/λήψη αποφάσεων (στο μαγαζάκι της τάξης ή διαδικτυακά), Συναλλαγές, Έσοδα – Έξοδα. Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα είναι η συγκέντρωση, ανάλυση και ερμηνεία δεδομένων που αφορούν μια αγορά, η τεκμηρίωση μιας απόφασης αγοράς, η πραγματοποίηση απλών συναλλαγών, η αξιοποίηση του επικοινωνιακού πλαισίου για την πραγματοποίηση μιας αγοράς, η διαφοροποίηση των εννοιών έσοδα-έξοδα και η εξαγωγή σωστών συμπερασμάτων ως προς τη σχέση τους κ.ά. Β) Β΄ τάξη: Επιχειρηματικότητα – Αγορές σε μαγαζιά (στη γειτονιά ή διαδικτυακά), Συναλλαγές – Ανάγκες εναντίον επιθυμιών – Υπεύθυνες και τεκμηριωμένες αγοραστικές επιλογές μετά από έρευνα αγοράς – Χρήματα (νομίσματα, χαρτονομίσματα/κάρτα), Έσοδα – Έξοδα – Εξοικονόμηση χρημάτων/οικονομική σπατάλη – Αποταμίευση. Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα είναι η διαφοροποίηση των αναγκών από τις επιθυμίες, η δυνατότητα σύγκρισης τιμών με στόχο τη συμφέρουσα αγοραστική επιλογή, η πραγματοποίηση απλών συναλλαγών με χρήματα/κάρτα, η αναγνώριση της αξίας της αποταμίευσης κ.ά. Γ) Γ΄ τάξη: Επιχειρήσεις με αγροτικά ή/και βιολογικά προϊόντα/οικοτεχνίες/χειροποίητες κατασκευές – Μια διαδικτυακή επιχείρηση, Έσοδα – Έξοδα – Τιμή κόστους – Τιμή πώλησης – Έλλειψη/Υπερπληθώρα προϊόντων/Κέρδος/Δωρεά. Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα είναι η συγκέντρωση, ανάλυση και ερμηνεία δεδομένων για μικρές επιχειρήσεις, ο σχεδιασμός μιας μικρής επιχείρησης, ο προσδιορισμός των δεξιοτήτων του καλού επιχειρηματία, ο προσδιορισμός του κέρδους, της έλλειψης/υπερπληθώρας προϊόντων, η ευαισθητοποίηση σε θέματα κοινωνικής προσφοράς κ.ά. Δ) Δ΄ τάξη: Επιχειρήσεις – Βιοτεχνία/βιομηχανία – Προσφορά – Ζήτηση – Τιμές (έρευνα αγοράς) – Προώθηση προϊόντων, Έσοδα – Έξοδα – Κέρδος – Φορολογία μιας επιχείρησης - Συνέπειες σε κοινωνικό, οικονομικό, περιβαλλοντικό επίπεδο. Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα είναι η συγκέντρωση, ανάλυση και ερμηνεία δεδομένων για μεγάλες επιχειρήσεις, η δυνατότητα ανάπτυξης επιχειρηματολογίας για τη σημασία των επιχειρήσεων, ο εντοπισμός των χαρακτηριστικών της επιτυχημένης επιχείρησης αλλά και των προβλημάτων που μπορεί να προκύψουν από τη λειτουργία των μεγάλων επιχειρήσεων, η περιγραφή του ρόλου των ομάδων εργασίας καθώς και της ηγεσίας, η κατανόηση της λειτουργίας του εμπορικού σήματος, της πατέντας, των πνευματικών δικαιωμάτων κ.ά.

Στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος «Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή» της Ε΄ και ΣΤ΄ τάξης Δημοτικού (ΦΕΚ Β΄ 506/02-02-2023) σχετικές έννοιες οικονομίας αναπτύσσονται γύρω από τρεις θεματικούς άξονες: η ζωή στο σπίτι μου, η ζωή στο σχολείο μου, η ζωή στην κοινωνία και στον ευρύτερο κόσμο. Και στις τρεις θεματικές ενότητες προσεγγίζονται θέματα που εντάσσονται στον ευρύτερο χώρο των οικονομικών επιστημών, όπως η αναγνώριση και περιγραφή οικονομικών και πολιτισμικών διαφορών ανάμεσα σε άτομα και ανάμεσα σε οικογένειες, ο προσδιορισμός των παραγόντων που επηρεάζουν την οικονομική κατάσταση της οικογένειας και του ατόμου, η αναγνώριση κοινωνικών πολιτικών και οικονομικών τομέων συνεργασίας των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Όσον αφορά στο Γυμνάσιο, σύμφωνα με τη φιλοσοφία του νέου Προγράμματος Σπουδών του μαθήματος «Οικιακή Οικονομία» (ΦΕΚ Β΄ 2930/03-05-2023), που διδάσκεται στην Α΄ Γυμνασίου, ο/η μαθητής/-τρια επικοινωνεί με την κοινότητα και διαχειρίζεται θέματα σχετικά με την οικογένεια, την κοινωνία και την οικονομία, σκέφτεται ως ενεργός/-ή πολίτης, λειτουργεί ως υπεύθυνος/-η καταναλωτής/-τρια και καθίσταται οικονομικά εγγράμματος/-η. Το γνωστικό αντικείμενο του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας διατηρεί τη φυσιογνωμία του, ενώ διευρύνεται και επικαιροποιείται μεταξύ άλλων με τις ακόλουθες θεματικές, που εντάσσονται στον ευρύτερο χώρο των οικονομικών επιστημών: ποιότητα ζωής και ευημερία

(του ατόμου, της οικογένειας και της κοινωνίας), που άπτεται της βιωσιμότητας και της αειφορίας και ακολουθεί τις αρχές της Οικιακής Οικονομίας, διαμόρφωση και προαγωγή της υπεύθυνης συμπεριφοράς του καταναλωτή, αντιμετώπιση της οικογένειας ως οικονομικής μονάδας, που παράγει οικονομικά αγαθά και είτε περιορίζεται μόνο στο να τα καταναλώσει είτε μετεξελισσεται σε μια βιώσιμη οικογενειακή επιχείρηση υιοθετώντας τα αντίστοιχα χαρακτηριστικά διοίκησης και λειτουργίας, απόκτηση βασικών ικανοτήτων διαχείρισης του χρήματος στο πλαίσιο της βασικής εκπαίδευσης, διαχείριση του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, με βάση την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, της κοινωνικοοικονομικής δραστηριότητας των ατόμων και την ευαισθητοποίηση των μαθητών/-τριών σε θέματα ευρύτερου περιβάλλοντος, δηλαδή σε ό,τι έχει σχέση με τα περί του «οίκου» τους.

Σύμφωνα με το νέο Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος «Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή» της Γ΄ Γυμνασίου (ΦΕΚ Β΄ 202/19-01-2023), το κοινωνικό υποκείμενο κατανοεί τον εαυτό του ως μέλος διαφόρων ομάδων, πρωτογενών, δευτερογενών και ευρύτερων, καθώς και τους ρόλους που απορρέουν από την ιδιότητα μέλους, με στόχο την ανάπτυξη ικανοτήτων και την καλλιέργεια όλων εκείνων των δεξιοτήτων που χαρακτηρίζουν τον ενεργό δημοκρατικό πολίτη. Στο πλαίσιο αυτό, εντάσσονται θεματικά πεδία, τα οποία πραγματεύονται θέματα οικονομικού περιεχομένου: α) «Το άτομο ως πολίτης» αναφέρεται στις τέσσερις μορφές εξουσίας, στις οποίες συμπεριλαμβάνεται και η οικονομική εξουσία και έχει ως στόχο οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση να τις αναγνωρίζουν και να κατανοούν τη σημασία τους για την κοινωνική και πολιτική τους ανάπτυξη, β) «Το άτομο και ο ευρύτερος κόσμος» προσεγγίζονται θέματα, όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση, οι παγκόσμιες διαδικασίες κατακερματισμού παλαιών κοινοτήτων και δημιουργία καινούριων, καθώς και η Μετανάστευση, αναδεικνύοντας μεταξύ άλλων και την οικονομική τους διάσταση.

Στο Λύκειο, στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος «Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή» Α΄ Λυκείου (ΦΕΚ Β΄ 139/18-01-2023) περιλαμβάνεται το Θεματικό Πεδίο «Η αειφορία ως μοντέλο οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνικής οργάνωσης» και οι Θεματικές Ενότητες «Πολιτότητα και υπεύθυνη οικονομική συμπεριφορά», «Βασικά χαρακτηριστικά της ελληνικής κοινωνίας και του ελληνικού πολιτικού συστήματος: πελατειοκρατία, οικογενειοκρατία, άναρχος ατομικισμός, κυριαρχία της μικρής ιδιοκτησίας και των οικογενειακών επιχειρήσεων, οικονομική και πολιτική εξάρτηση», «Εταιρική κοινωνική ευθύνη και αειφόρος ανάπτυξη» και «Παγκόσμιες ανισότητες και ανισορροπίες: εκσυγχρονισμός, εξάρτηση, παγκοσμιοποίηση».

Σύμφωνα με το νέο Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος «Αρχές Οικονομικής Επιστήμης» της Γ΄ τάξης Γενικού Λυκείου (ΦΕΚ Β΄ 364/27-01-2023), γενικός σκοπός της διδασκαλίας του μαθήματος είναι η ανάπτυξη της οικονομικής σκέψης και η καλλιέργεια του οικονομικού γραμματισμού, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι «απαιτητικές προκλήσεις που θέτει το σύγχρονο παγκοσμιοποιημένο οικονομικό περιβάλλον, όπως π.χ. η οικονομία της γνώσης και οι νέες τεχνολογικές εφαρμογές στην παραγωγική διαδικασία, οι πληθυσμιακές ανακατατάξεις και η συνύπαρξη εθνικά και κοινωνικά ετερόκλητων ομάδων πληθυσμού, οι κοινωνικές ανισότητες, οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις της οικονομικής ανάπτυξης, η πρωτοφανής οικονομική αλληλεξάρτηση μεταξύ των χωρών σε πλανητικό επίπεδο, απαιτούν τη συγκρότηση οικονομικά μορφωμένων προσωπικοτήτων».

Ζ. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με την εγκύκλιο 146472/ΓΔ4/06-12-2024, από το σχολικό έτος 2024-2025, εφαρμόζεται σε όλες τις τάξεις της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης το ΠΣ «Δράσεις Ενεργού Πολίτη» (ΦΕΚ Β΄ 6048/01-11-2024). Το ΠΣ ενσωματώνει τους 17 Στόχους της Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ), όπως θεσπίστηκαν από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) το 2015, καλλιεργεί στους μαθητές και τις μαθήτριες τις σχετικές δεξιότητες και παρέχει τη δυνατότητα να αντιμετωπίζουν ποικίλα ζητήματα, κάποια εκ των οποίων συνδέονται στενά και με τον τομέα των οικονομικών επιστημών, με χαρακτηριστικότερο παράδειγμα τον στόχο «8. Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη» (<https://act.digitalschool.gov.gr/>).

Η. Η καλλιέργεια οικονομικού εγγραμματισμού είναι δυνατή και μέσω της υλοποίησης κατάλληλων προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων (εγκύκλιος 132714/Δ7/06-11-2024). Μάλιστα, στο πλαίσιο της συγκρότησης και λειτουργίας εκπαιδευτικών Ομίλων (ΦΕΚ Α' 136/03-08-2021), μετά τη λήξη του ημερήσιου ωρολογίου προγράμματος διδασκαλίας, οι εκπαιδευτικοί δύνανται να συγκροτούν ομίλους με θέματα οικονομικού προσανατολισμού.

Θ. Τέλος, το ΙΕΠ στο πλαίσιο του επιτελικού του ρόλου, συνεργάστηκε με το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, το Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού και τους λοιπούς φορείς που συμμετείχαν στο έργο «Εκπόνηση Εθνικής Στρατηγικής για το Χρηματοοικονομικό Εγγραμματισμό στην Ελλάδα», το οποίο χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, υλοποιήθηκε/εκπονήθηκε από τον ΟΟΣΑ και ολοκληρώθηκε τον Ιανουάριο του 2024. Η Εθνική Στρατηγική προβλέπει, μεταξύ άλλων, τη σύσταση της Εθνικής Συντονιστικής Επιτροπής Χρηματοοικονομικού Εγγραμματισμού και τη συγκρότηση Θεματικών Επιτροπών, με τη συμμετοχή του ΙΕΠ, οι οποίες θα ασχοληθούν με συγκεκριμένες πολιτικές προτεραιότητες και τις ανάγκες ομάδων του πληθυσμού με σκοπό την υποβολή προτάσεων για υλοποίηση προς την Εθνική Συντονιστική Επιτροπή. Στο πλαίσιο αυτό, το ΙΕΠ σε συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς φιλοδοξεί να συνδράμει στην ενίσχυση της οικονομικής ευημερίας του πληθυσμού, μέσω της προώθησης της χρηματοοικονομικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης. Απώτερος σκοπός είναι η καλλιέργεια των απαιτούμενων δεξιοτήτων και γνώσεων σε όλους τους/τις μαθητές/-τριες για την ανάπτυξη των απαραίτητων στάσεων και συμπεριφορών, καθώς και τη λήψη ορθών χρηματοοικονομικών αποφάσεων στο μέλλον.

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΣΟΦΙΑ ΖΑΧΑΡΑΚΗ

Εσωτερική Διανομή

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Υπηρεσιακού Γραμματέα